בה א מיי׳ פ״ב מהל׳ מילה הלכה ח ופ"ב מהלי שבת הלכה יד סמג עשין כח טוש"ע א"ח סיי שלא סעיף

במ ב ג מיי׳ פכ״ח מהל׳

שבת הלכה כו טוש"ע א"ח סי שכח סעיף כב: ד ה מיי' שם טוש"ע שם

סעיף כג:

תורה אור השלם

1 וַיְהִי בִיוֹם הַשְּׁלִישִׁי

בהיותם כאבים ויקחו שני

בְּנֵי יָעֵקֹב שַׁמְעוֹן וְלַוִי אֲחֵי בְּנֵי יַעֲקֹב שַׁמְעוֹן וְלַוִי אֲחִי דִינָה אִישׁ חַרְבוּ וַיְּבֹאוּ עַל הָעִיר בָּטָח וַיַּהַרְגוּ בָּל זְכָר: בראשית לר כה

 לעיל פו. ע"ש, ב) [דף קלו.], ג) רש"ל מ"ו וא"ל למחוק וקאי למאי דהסכים רבא לפ" דסבר דדיקא כוומייהו ולא המיר מ"ק אפ"י לולף ביום ג', ד) וויקרא יבן, ה) ולעיל קלב:ן,

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה לובל לל כתיתין יבישים חתיכות כנ"ל ותיבות וגמי יבש נמחק:

רבינו חננאל מתניתין מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר המילה ומזלפין עליו, אבל לא בכלי. ואקשי היאך קתני מזלפין מכלל שרחיצה אסורה, מכלל שוזויצה אחוזה. והא רישא דמתניתין קתני מרחיצין. ופרקינן רב יהודה ורבה בר אבוה אמרו כך . סידור המשנה. מרחיציז את סידור המשנה, מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר המילה, והרחצה זו כיצד היא ע״י זילוף היא ביד אבל לא בכלי. ואקשי עליהו רבה והא מרחיצין קתני וזילוף אינה רחיצה. ופריק רבא משנתנו הא רחיצה כדרכו בין לפני המילה ובין לאחר המילה, וביום השלישי שחל להיות בשבת מזלפין ביד אבל לא בכלי, ותניא כוותיה דרבא. ואע"ג דתניא כוותיה לפום דקדוקא דמתניתין לא מיתקומה כתירוציה, רהא רבה בנפשיה אורי כשמעתיה ואיחלש, ועיין במתניתין שפיר וחזא . דלכאורה כתירוציה רהטא. וכי עיין בה יאות איתברר ליה כתירוציה דרב יהודה ורבה בר אבוה. דאי מתירוציה דידיה, דאוקמא למתניתין שאמרו חכמים מרחיצין ביום ראשון בשבת מחוזיצין ביום האסון בבב. כדרכו ומזלפין ביום שלישי שחל להיות בשבת, ר׳ שחל להיות בשבת, היה צריך לומר, מפני שאמרו חכמים יום ג' שחל להיות בשבת מזלפין, בא הוא ואמר מזלפין ואף מרחיצין. אלא מכיון שלא אמר כך, שמעינן מינה שלא כירו חכמים ביום להיות בשבת לא שחל להיות בשבת לא רחיצה ולא זילוף, וממילא שמעינן דלית להו לרבנן ביום השלישי לא רחיצה ביום השלישי לא הדצה ולא זילוף. ר' אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וכ״ש ביום ראשון. -יאב ב : 2 יסיי״ל כר׳ אלעזר בן עזרי עזריה כין כחמין שהוחמו בשבת ובין חמין שהוחמו מע"ש, בין הרחצת כל גופו בין הרחצת מילה מפני שסכנה היא לו. גופא אמר רב אין מונעין חמין ושמן מע"ג מכה בשבת, ושמואל אמר נותנין חוץ . למכה ושותת ויורד למכה. ואע"ג דקיי"ל רב ושמואל

הלכה כרב באיסורי, הכא

בתבר' ומולפין עליו. את החמין: ביד. אבל לא בכלי. ובגמ' פריך הא אמרת רישא מרחילין דמשמע כדרכו והדר תני אפילו לולף עליו בכלי אסור: ספק. כגון ספק בן ח' חדשים [וספק בן ט'] דהוא כאבן בעלמא ואין מילתו דוחה שבת (וספק בן ט'): ר' יהודה מסיר באנדרוגינום. דאיתרבי מקראי כדמפרש בגמ' לקמן ש: בב' והא אמרס רישא מרחילין. ואפילו כדרכו: כילד קסני. מרחילין דרישא לאו כדרכו הוא דתנת סיפת לפרושי כילד מרחיליו כגון לולף ביד ותפילו ביום ראשון: סנית כווסיה דרבת כו': ה"ג ביום השלישי מולפין עליו ביד. ולת גרסינן

אבל לא בכלי: א**מאן למ"ק.** הך סיפא תנא קמא אמרה דאילו ר"א אפילו הרחלה כדרכו שרי: משום דגדול לה סליק בישרה הייה. היינו טעמה דמעשה שכם לאו ראיה גמורה היא משום דגדול אין מכה שבבשרו מעלה ארוכה מהר אבל קטן נתרפא מידי סכנתו מהר: חורי ליה כשמעתיה. התיר לו הרחילה כדרכו ביום ראשון שחל להיות בשבת: איחלש. נעשה חולה והיה דואג שמא על כך נענש: אמר בהדי תרגימנא דסבי למה לי. מה היה לי לחלוק כנגד זקנים הללו רב יהודה ורבה בר אבוה שפירשו שאסור להרחיץ: אי אמרת בשלמא ס"ק מולפין. ביום ראשון קאמר ולא איירי בהרחלה כלל אלא בזילוף היינו דחתא ר"א בן עזריה ופליג ואמר מרחילין: אלא אי אמרת. תנא קמא נמי מרחיצין אמר בשני הימים ולא פליג ר"א אלא איום שלישי דקאמר ת"ק מזלפין אף מרחילין ביום השלישי מיבעי ליה: הוו בה. דייקי בה: דאי ס"ד הרחלם מילה מי גרע מחמין על גבי מכה. דשרי והכא אסרי רבנן בשלישי ש (לגמרי): ולה שני כו'. והכה גבי מילה בהוחמו בשבת עסקינן הלכך בשלישי דליכא סכנתה לה: המר הביי הנה בעהי דאישני ליה. אני הייתי רולה לתרך אתקפתא זו כדשני ליה רב יוסף מפני שסכנה היא לו: וקדם רב יוסף ושנייה ליה. דודחי מתניתין חמין שהוחמו בשבת נמי שרי בימים הראשונים ולר"א אף בשלישי מפני שמניעת חמין סכנה היא לו: אין נותנין כו'. קס"ד גזרה משום שחיקת סמנין כשמואל דטעמיה משום הכי הוא והיינו דקאמר אבל נותן חוץ למכה דלא מוכחא מילתא דלרפואה: **מו**ד יבש וספוג יבש. דלאו לרפואה היא אלא שלא ישרטו בגדיו החשים מכתו: הכל לה כתיתין יבישים (ה) וגמי יבש. חתיכות בגדים דקות משום דמסו וגזרו משום שחיקת סמנין: קשיא כמיתין אכחיתין. רישא שרי מוך יבש דהיינו כתיתין וסיפא אסר כתיתין: חדתי. חדשים שלח היו על גבי מכה מעולם מסו עתיקי לא מקו: ה"ג שמע מינה הני לפיפין מסו: ערלמו ודאי דוחה השבת. דבהאי קרא וביום השמינידי דילפינן מיניה (הפילו בשבת כתיב בסיפיה ערלתו דמשמע מיעוטא ערלתו של זה ולא של אחר ולמעוטי ספק אתא: אנדרוגינום

מתני' מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר המילה ומזלפין עליו ביד אבל לא בכלי ר"א בן עזריה "אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר יויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ספק ואנדרוגינום אין מחללין עליו את השבת ורבי יהודה מתיר באנדרוגינום: גמ' והא אמרת רישא מרחיצין רב יהודה ורבה בר אבוה דאמרי תרוייהו כיצד תני מרחיצין את הקמן בין לפני מילה בין לאחר מילה כיצד מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי אמר רבא והא מרחיצין קתני אלא אמר רבא הכי קתני מרחיצין את הקטן בין מלפני מילה בין לאחר המילה ביום הראשון כדרכו וביום השלישי שחל להיות בשבת מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי ר"א בן עזריה אומר מרחיצין

בר גרע מחמין על גבי מכה. והיכי חסרי רבנן בשלישי חע"ג דחיכח למימר דרב אמרה למילתיה כר"א בן עזריה דפסקינן לעיל הלכתא כוותיה משמע ליה דלכ"ע קאמר ועוד דאפילו לר"א בן עזריה פריך דמשמע דשרי בשלישי משום סכנה מדמייתי קרא ויהי ביום השלישי ורב אייריא במכה שאין בה סכנה: ואין מונעין חמין ושמן. פירש ה״ר יוסף פורת בשם רבינו שמואל דבמעורבת יחד אייריב דאי כל חד באפי נפשיה מאי קמ״ל בשמן מתני' היא בפ' שמנה שרלים (לעיל דף קיא.) אבל סך הוא את השמן והיינו אפילו על גבי מכה מדחתני בני מלכים סכין ע"ג מכותיהן שמן וורד מכלל דבשאר שמן מותר לאחר אפילו ע"ג מכה ושמואל נמי היכי הוה פליג!: 631

את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים תניא כוותיה דרבא מרחיצין הקמן בין לפני מילה בין לאחר מילה ביום ראשון כדרכו וביום השלישי שחל להיות בשבת מזלפין עליו ביד ר"א בן עזריה אומר מרחיצין את הקמן ביום השלישי שחל להיות בשבת ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וכשהן מזלפין אין מזלפין לא בכום ולא בקערה ולא בכלי אלא ביד אתאן לתנא קמא מאי אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר משום דגדול לא סליק בישרא הייא קטן סליק ביה בישרא הייא ההוא דאתא לקמיה דרבא אורי ליה כשמעתיה איחלש רבא אמר אנא בהדי תרגימנא דסבי למה לי אמרו ליה רבנן לרבא והתניא כוותיה דמר אמר להו מתניתין כוותייהו דיקא ממאי מדקאמר רבי אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקמן ביום השלישי שחל להיות בשבת אי אמרת בשלמא תנא קמא מזלפין קאמר היינו דקאמר ליה ר"א בן עזריה מרחיצין אלא אי אמרת תנא קמא מרחיצין ביום הראשון קאמר ומולפין ביום השלישי האי רבי אלעור בן עזריה אומר מרחיצין אף מרחיצין מיבעי ליה כי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר הלכה כר"א בן עזריה הוו בה במערבא הרחצת כל גופו או הרחצת מילה אמר להו ההוא מרבגן ורבי יעקב שמיה מסתברא הרחצת כל גופו דאי ם"ד הרחצת מילה מי גרע מחמין על גבי מכה דאמר רב אין מונעין חמין ושמן מעל גבי מכה בשבת מתקיף לה רב יוסף ולא שני לך בין חמיו שהוחמו בשבת לחמין שהוחמו מע"ש מתקיף לה רב דימי וממאי דהכא בחמין שהוחמו בשבת פליגי דילמא בחמין שהוחמו בע"ש פליגי אמר אביי אנא בעאי דאישני ליה וקדם ושני ליה רב יוסף מפני שסכנה הוא לו איתמר נמי כי אתא רבין א"ר אבהו א"ר אלעזר ואמרי לה א"ר אבהו א"ר יוחנן "הלכה כר"א כן עזריה בין בחמין שהוחמו בשבת בין בחמין שהוחמו מע"ש בין הרחצת כל גופו בין הרחצת מילה מפני שסכנה היא לו: גופא אמר רב אין מונעין חמין ושמן מעל גבי מכה בשבת ושמואל אמר נותן חוץ למכה ושותת ויורד למכה מיתיבי יאין נותנין שמן וחמין על גבי מוך ליתן על גבי מכה בשבת התם משום סחימה תא שמע אין נותנין חמין ושמן על גבי מוך שעל גבי מכה בשבת התם נמי משום סחימה תניא כוותיה דשמואל יאין נותנין חמין ושמן על גבי מכה בשבת אבל נותנין חוץ למכה ושותת ויורד למכה תנו רבנן ינותנין על גבי המכה מוך יבש וספוג יבש אבל לא גמי יבש ולא כתיתין יבשין קשיא כתיתין אכתיתין לא קשיא הא בחדתי הא בעתיקי אמר אביי שמע

מינה הני כתיתין מסו: ספק ואנדרוגינוס כו': תנו רבנן יערלתו ערלתו ודאי דוחה את השבת הלכה כשמואל דתניא כוותיה, אין נותנין חמין ושמן ע"ג מכה בשבת אבל נותן חוץ למכה ושותת ויורד למכה. תנו (רב) [רבנון נותנין ע"ג מכה מוך יבש וספוג יבש אבל לא גמי יבש ולא כתיתין יבשין. קשיא כתיתין אכתיתין,

רישא קתני נותנין ע"ג המכה מוך יבש והוא כתיתין, והדר תני ולא כתיתין יבשים שיש עליהם טינוף צואה ריעי, נהוא מוך יבש מותר שאין חשובין כרטייה, אבל כתיתים ישנים אסורין. ועלה אמר אביי ש"מ האי נקרא מסו, פ" נקרא היא כתיתין והן סמרטוטין יבשים שיש עליהם טינוף צואה ריעי, כדגרסינן בע"ז ליתו נקרא מקיקלתא וכר. ת"ר ערלתו ערלתו ודאי דוחה את השבת

2 וּבִּיוֹם הַשְּׁמִינִי יִמוֹל בְּשֵׂר ויקרא יב ג

מוסף רש"י

מרחיצין את הקטן ביום השלישי. שאף ביום השלישי מסוכו הוא ולעיל פו.).

מוסף תוספות

א. אפי׳. מוס׳ הרח״ש. א. אפיי. תוסי הרלייש. ב. שכן דרך הרפואה. תוסי הרלייש. ג. לקמן בשמעתין, הלכך צריך לאוקומה ולכך צריך לאוקומו במעורבין. תוס' הרא"ש.

רב נסים גאוו

ולא שאני לך בין חמין . לחמין שהוחמו בשבת . שהוחמו מערב שבת. דתנז מעשה שעשו אנשי וונן מצשוי שנשו אנשי טבריא שהביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין. אמרו להם חכמים אם בשבת כחמין שהוחמו בשבת אסורין ברחיצה בשבת אחרץ בחיצה ווכר) ומותרין בשתיה. ואוקימנה כר׳ שמעון דאסורין להשתטף בהן כל גופו. ולענין חמין שהוחמו מערב שבת אמר שמואל לא הותרו לרחוץ בהן אלא פניו י. וידיו ורגליו. ותניא כוותיה דשמואל חמין שהוחמו מערב שבת למחר רוחץ מעוב שבונ למווו דווזן בהן פניו ידיו ורגליו אבל לא ירחוץ בהן כל גופו, ילר׳ שמעון מותר להשתטף . בהז כל גופו. ובפרק חבית זה של ר' שמעון שמתיר להשתטף בהן כל גופו, אסור לרחוץ בהן כל גופו.